

เจาะข้อสอบ

นักการทูต ปฏิบัติการ

กระทรวงการต่างประเทศ

ปี 2569

ภาคความรู้ความสามารถทั่วไปและภาษาอังกฤษ

ประกอบด้วย

- (๑) วิชาความรู้ความสามารถทั่วไป (๑๐๐ คะแนน)
เป็นข้อสอบภาษาไทยเพื่อทดสอบ ความรู้ความสามารถทั่วไปและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และ/หรือ การต่างประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม กฎหมาย ฯลฯ ทั้งของประเทศไทยและของโลก รวมถึงความรู้ ความสามารถทั่วไปและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่เกี่ยวกับการ ปฏิบัติราชการในกระทรวงการต่างประเทศ
- (๒) วิชาการใช้ภาษาอังกฤษ (๑๐๐ คะแนน) เป็นข้อสอบภาษาอังกฤษเพื่อทดสอบ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ (English Proficiency)

แนวข้อสอบมากกว่า 900 ข้อ

ศูนย์จำหน่ายคู่มือสอบเข้ารับราชการ รัฐวิสาหกิจ ป.ตรี ป.โท ภาค ก. ก.พ. สอบครู สอบตำรวจ สอบทหาร ครบวงจร ชีกราม ชีกแดง ตำราเรียนชีกคณะ ลับเฉพาะ เจาะเกราะ รงคำตอบสรุป และข้อสอบทุกคน: ทุกวิชา ทุกสาขา แบบเล่มจัดส่ง/E-Book เนื้อหาล่าสุด

310.-

เจาะสอบ

นักการทูตปฏิบัติการ

**ภาค ความรู้ความสามารถทั่วไป
+ ภาษาอังกฤษ (ข้อสอบปรนัย)**

ราคา 310.-

คำนำ

ชุดเจาะข้อสอบสำหรับการสอบภาค ก ภาคความรู้ความสามารถทั่วไป และภาษาอังกฤษ ในส่วนที่เป็นปรนัย โดยทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการสถาบัน ได้เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมตัวสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นมา เป็นการทั้งเจาะข้อสอบ ที่กำหนดในการสอบพร้อมคำอธิบาย โดยได้รวบรวมขึ้นจากประสบการณ์ตรงของคณะทีมของสถาบัน THE BEST CENTER ที่มีประสบการณ์ มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้ที่สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขออ้อมรับข้อบกพร่องใด ๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุก ๆ ท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน

ฝ่ายวิชาการสถาบัน

สถาบัน The Best Center

www.thebestcenter.com

สารบัญ

◆ การสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถทั่วไป (คะแนนเต็ม 200 คะแนน)

เป็นการสอบปรนัย แบ่งเป็น 2 วิชา คือ

(1) วิชาความรู้ความสามารถทั่วไป (100 คะแนน) เป็นข้อสอบภาษาไทยเพื่อทดสอบความรู้ความสามารถทั่วไปและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและ/หรือการต่างประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม กฎหมาย ฯลฯ ทั้งของประเทศไทยและของโลก รวมถึงความรู้ความสามารถทั่วไปและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการในกระทรวงการต่างประเทศ (460 ข้อ) 1 - 166

(2) วิชาการใช้ภาษาอังกฤษ (100 คะแนน) เป็นข้อสอบภาษาอังกฤษเพื่อทดสอบทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ (English Proficiency)..... 167 - 337

◆ การสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถทั่วไป (คะแนนเต็ม ๒๐๐ คะแนน)

เป็นการสอบปรนัย แบ่งเป็น ๒ วิชา คือ

- ◆ (๑) วิชาความรู้ความสามารถทั่วไป (๑๐๐ คะแนน) เป็นข้อสอบภาษาไทยเพื่อทดสอบความรู้ความสามารถทั่วไปและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และ/หรือการต่างประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม กฎหมาย ฯลฯ ทั้งของประเทศไทยและของโลก รวมถึงความรู้ความสามารถทั่วไปและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการในกระทรวงการต่างประเทศ

ข้อที่ 1 (มิติทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง):

ในบริบทของการแข่งขันเชิงภูมิรัฐศาสตร์ร่วมสมัยระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน นักวิชาการสายสังคมนิยมเชิงโครงสร้าง (Structural Realism) มักหยิบยกแนวคิด "Offensive Realism" ของ John Mearsheimer มาอธิบายพฤติกรรมของมหาอำนาจ ข้อใดต่อไปนี้อธิบายสมมติฐานหลักและข้อสรุปของทฤษฎีดังกล่าวต่อพลวัตความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกได้ถูกต้องและแม่นยำที่สุดตามกรอบทฤษฎี?

- ก. รัฐมุ่งแสวงหา "การรักษาสถานะเดิม" (Status Quo) เพื่อสร้างดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power) ทำให้จีนจะจำกัดการแผ่อิทธิพลอยู่เพียงระดับภูมิภาค และไม่ทำหายนโยบายหลักของสหรัฐฯ
- ข. โครงสร้างระบบระหว่างประเทศที่เป็นอนาธิปไตย (Anarchy) บีบให้รัฐมหาอำนาจต้องเพิ่มพูนอำนาจสัมพัทธ์ (Relative Power) สู่ระดับสูงสุด (Hegemony) ส่งผลให้การปะทะและการแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างสหรัฐฯ กับจีนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก
- ค. สถาบันระหว่างประเทศและความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อน (Complex Interdependence) จะทำหน้าที่ลดทอนความระแวงเชิงโครงสร้าง ส่งผลให้ทั้งสองฝ่ายเปลี่ยนจากการแข่งขันด้านอาวุธมาเป็นความร่วมมือเชิงสถาบัน
- ง. พฤติกรรมของรัฐถูกกำหนดโดยอัตลักษณ์และบรรทัดฐานสากล (Norms) ดังนั้นความตึงเครียดในทะเลจีนใต้จึงเกิดจากการตีความกฎหมายทางทะเล (UNCLOS) ที่แตกต่างกันเชิงวัฒนธรรม ไม่ใช่ประเด็นอำนาจทางทหาร

เฉลยและคำอธิบายอย่างละเอียด

คำตอบที่ถูกต้องคือ: ข.

การวิเคราะห์และคำอธิบายเชิงลึก:

1. แก่นแกนของ Offensive Realism (สังคมนิยมเชิงรุก):
 - John Mearsheimer เสนอว่าระบบระหว่างประเทศมีลักษณะเป็น "อนาธิปไตย" (Anarchy) คือไม่มีรัฐบาลโลกคอยคุ้มครองความปลอดภัย
 - รัฐไม่สามารถแน่ใจในเจตนา (Intentions) ของรัฐอื่นได้ และทุกรัฐมีความสามารถทางทหารในการทำลายล้างกัน

- ดังนั้น เพื่อความอยู่รอด (Survival) รัฐจึงไม่อาจหยุดอยู่แค่การมีอำนาจพอๆ (อย่างที่ Defensive Realism ของ Kenneth Waltz เชื่อ) แต่ต้องแสวงหา อำนาจสัมพัทธ์สูงสุด (Maximizing Relative Power) จนถึงขั้นเป็น เจ้าภูมิภาค (Regional Hegemon)
 - จีนจึงถูกมองว่าจะพยายามครองความเป็นเจ้าในเอเชีย และขับไล่อิทธิพลสหรัฐฯ ออกไป ขณะที่สหรัฐฯ ซึ่งเป็นเจ้าในซีกโลกตะวันตกจะไม่ยอมให้เกิดมหาอำนาจระดับภูมิภาคขึ้นมา ทำลาย ทำให้ Strategic Competition เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ (Structural Determinism)
2. เหตุผลที่ตัวเลือกอื่นไม่ถูกต้อง:
- ตัวเลือก ก. เป็นมุมมองของ Defensive Realism (สัจนิยมเชิงรับ) ซึ่งเชื่อว่ารัฐมุ่งรักษาสถานะเดิม (Security Maximizer ไม่ใช่ Power Maximizer) จึงผิดฝาผิดตัว
 - ตัวเลือก ค. เป็นกรอบแนวคิดของ เสรีนิยมใหม่เชิงสถาบัน (Neoliberal Institutionalism) ของ Robert Keohane และ Joseph Nye ไม่ใช่ Realism
 - ตัวเลือก ง. เป็นกรอบแนวคิดของ ทฤษฎีสรรค์สร้างนิยม (Constructivism) ของ Alexander Wendt ที่เน้นเรื่อง Norms และ Identity

ข้อที่ 2 (มิติประวัติศาสตร์การทูตไทยและสนธิสัญญาระหว่างประเทศ):

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) สยามต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 (ค.ศ. 1893) และแรงกดดันจากลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตกอย่างหนักหน่วง ข้อตกลง/สนธิสัญญาในข้อใด ถือเป็น จุดเปลี่ยนเชิงยุทธศาสตร์ ที่ทำให้สยามสามารถเริ่มกระบวนการ "ยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขต" (Extraterritoriality) และได้มาซึ่งการยอมรับเขตอำนาจอศาลของสยามเป็นชาติแรกในกลุ่มประเทศมหาอำนาจตะวันตก แม้จะต้องแลกมาด้วยการเสียดินแดนก็ตาม?

- ก. ปฏิญญาอังกฤษ-ฝรั่งเศส ค.ศ. 1896 (Anglo-French Declaration of 1896)
- ข. สนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส ค.ศ. 1904 (Franco-Siamese Treaty of 1904)
- ค. สนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส ค.ศ. 1907 (Franco-Siamese Treaty of 1907)
- ง. สนธิสัญญาบริติช-สยาม ค.ศ. 1909 (Anglo-Siamese Treaty of 1909 หรือสนธิสัญญากรุงเทพฯ)

เฉลยและคำอธิบายอย่างละเอียด

คำตอบที่ถูกต้องคือ: ค. สนธิสัญญาสยาม-ฝรั่งเศส ค.ศ. 1907 (Franco-Siamese Treaty of 1907)

การวิเคราะห์และคำอธิบายเชิงลึก:

1. บริบทและความสำคัญของสนธิสัญญา ค.ศ. 1907:
 - สำคัญ: สยามยอมยกดินแดนเขมรส่วนใน ได้แก่ พระตะบอง เสียมราฐ และศรีโสภณ ให้แก่ฝรั่งเศส เพื่อแลกกับการที่ฝรั่งเศสยอมยกดินแดนด่านซ้าย (เมืองตราดและเกาะแก่งใต้แหลมสิงห์ลงไปถึงเกาะกูด) คืนให้สยาม
 - มิติด้านสิทธิสภาพนอกอาณาเขต: สนธิสัญญานี้เป็นฉบับแรกที่ฝรั่งเศสตกลงยอมให้ คนในบังคับฝรั่งเศส (Asiatic French Subjects/Protégés) ซึ่งเดิมขึ้นศาลกงสุลฝรั่งเศส กลับมาขึ้น ศาลต่างประเทศ (International Courts) ของสยาม ภายใต้งานไขว่คว้าสยามต้องจัดทำ และประกาศใช้ประมวลกฎหมายตามแบบตะวันตกให้แล้วเสร็จ

- ถือเป็น ก้าวแรกที่สำคัญที่สุดทางการทูต ในการทลายระบบสิทธิสภาพนอกอาณาเขตที่ผูกมัดสยามมาตั้งแต่สนธิสัญญาเบาว์ริง (ค.ศ. 1855)
- 2. เหตุผลที่ตัวเลือกอื่นไม่ถูกต้อง:
 - ตัวเลือก ก. (Anglo-French Declaration 1896): เป็นความตกลงระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศสเอง โดยตกลงให้ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาเป็น "รัฐกันชน" (Buffer State) สยามไม่ได้เป็นภาคีร่วมลงนามโดยตรง
 - ตัวเลือก ข. (Franco-Siamese Treaty 1904): สยามยอมสละสิทธิเหนือดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขง (หลวงพระบางฝั่งขวาและจำปาศักดิ์) เพื่อแลกกับการที่ฝรั่งเศสยอมถอนทหารออกจากจันทบุรี แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาสิทธิสภาพนอกอาณาเขตได้สำเร็จเป็นรูปธรรมเท่าปี 1907
 - ตัวเลือก ง. (Anglo-Siamese Treaty 1909): สยามยอมยกดินแดนไทรบุรี กลันตัน ตรังกานู และปะลิส ให้อังกฤษ เพื่อแลกกับการยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตสำหรับคนในบังคับอังกฤษ แม้จะเป็นสนธิสัญญาสำคัญ แต่เกิดขึ้น หลังจาก สนธิสัญญากับฝรั่งเศสในปี 1907 ที่เป็นชาติแรกที่ยอมเปิดทางให้เรื่องนี้

ข้อที่ 3 (มติกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง: กฎหมายว่าด้วยการใช้กำลังและการป้องกันตนเอง):

หลักการห้ามใช้หรือขู่ว่าจะใช้กำลังตาม ข้อ 2 วรรค 4 ของกฎบัตรสหประชาชาติ (UN Charter Article 2(4)) ถือเป็นบรรทัดฐานเด็ดขาดทางกฎหมายระหว่างประเทศ (Jus Cogens) อย่างไรก็ตาม กฎบัตรฯ กำหนดข้อยกเว้นไว้ชัดเจน ในกรณีของ สิทธิในการป้องกันตนเอง (Right of Self-Defence) ตามข้อ 51 ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อยกเว้นและหลักการทางกฎหมายตามแนวคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ) ได้ถูกต้องและครบถ้วนที่สุด?

- ก. รัฐสามารถอ้างสิทธิป้องกันตนเองล่วงหน้า (Pre-emptive Self-Defence) ได้ทันทีเมื่อคาดการณ์ว่าอาจมีภัยคุกคาม โดยไม่ต้องรอให้เกิด "การโจมตีด้วยกำลังอาวุธ" (Armed Attack) ขึ้นจริง
- ข. รัฐสามารถใช้สิทธิป้องกันตนเองได้เฉพาะเมื่อเกิด "Armed Attack" ขึ้นแล้วเท่านั้น และการใช้กำลังตอบโต้ต้องอยู่ภายใต้หลักความจำเป็น (Necessity) และความได้สัดส่วน (Proportionality) ตามกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ
- ค. การให้ความช่วยเหลือกลุ่มกบฏหรือกองกำลังติดอาวุธในดินแดนของรัฐอื่นด้วยการสนับสนุนทางการเงินและอาวุธ ถือเป็น "Armed Attack" โดยตรงที่เปิดทางให้รัฐที่ถูกแทรกแซงใช้กำลังทางทหารตอบโต้ตามข้อ 51 ได้ทันที
- ง. การใช้สิทธิป้องกันตนเองร่วมกัน (Collective Self-Defence) สามารถกระทำได้โดยฝ่ายพันธมิตรฝ่ายเดียว โดยไม่จำเป็นต้องได้รับคำร้องขออย่างเป็นทางการจากรัฐที่ตกเป็นเหยื่อของการโจมตี

เฉลยและคำอธิบายอย่างละเอียด

คำตอบที่ถูกต้องคือ: ข.

การวิเคราะห์และคำอธิบายเชิงลึก:

1. หลักเกณฑ์ตามข้อ 51 ของกฎบัตรสหประชาชาติ และบรรทัดฐานคำพิพากษา ICJ:
 - เงื่อนไขสำคัญที่สุดตามลายลักษณ์อักษร: ข้อ 51 ระบุชัดเจนว่าสิทธินี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ "*if an armed attack occurs*" (หากเกิดการโจมตีด้วยกำลังอาวุธขึ้นแล้ว)
 - คดีตัวอย่างสำคัญ (Nicaragua Case, 1986): ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ) วางบรรทัดฐานว่า สิทธิในการป้องกันตนเองทั้งแบบเดี่ยวและแบบร่วมกัน (Individual and Collective Self-Defence) จะต้องเป็นไปตาม กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ (Customary International Law) ควบคู่กัน ซึ่งกำหนดให้ต้องมี 2 หลักการเสมอคือ:
 - หลักความจำเป็น (Necessity): ต้องไม่มีทางเลือกอื่นในการระงับภัยคุกคามแล้ว
 - หลักความได้สัดส่วน (Proportionality): ระดับของการใช้กำลังต้องพอเหมาะพอควรแก่การสกัดกั้นภัย ไม่ใช่การล้างแค้นหรือขยายขอบเขตสงครามเกินสมควร
2. เหตุผลที่ตัวเลือกอื่นไม่ถูกต้อง:
 - ตัวเลือก ก. ผิด: กฎบัตรฯ ข้อ 51 และแนวทางส่วนใหญ่ของกฎหมายระหว่างประเทศไม่ยอมรับ *Pre-emptive/Preventive Self-Defence* เว้นแต่เป็นแนวคิดเฉพาะกลุ่ม เช่น บุษดอกทรีน (Bush Doctrine) ซึ่งยังไม่ได้รับสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศสากล
 - ตัวเลือก ค. ผิด: ในคดี *Nicaragua Case (1986)* ศาล ICJ ชี้ว่า การสนับสนุนเงินหรืออาวุธแก่กลุ่มติดอาวุธถือเป็น "การแทรกแซงกิจการภายใน" (Intervention) และเป็นการใช้กำลัง (Use of Force) แต่ไม่ถึงขั้นเป็น Armed Attack จึงไม่เปิดช่องให้ใช้สิทธิป้องกันตนเองด้วยกำลังทหารตามข้อ 51 ได้
 - ตัวเลือก ง. ผิด: การใช้สิทธิ Collective Self-Defence กำหนดให้รัฐที่ถูกโจมตีต้องประกาศตนเองว่าเป็นเหยื่อ (Victim of Armed Attack) และ ต้องมีการร้องขออย่างเป็นทางการ (Request) จากรัฐนั้นเสียก่อน ฝ่ายพันธมิตรจะอ้างเข้าแทรกแซงฝ่ายเดียวไม่ได้

ข้อที่ 4 (มิติเศรษฐกิจศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศและภูมิภาคนิยม: IPE & Regional Agreements):

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) และความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: CPTPP) ถือเป็นสองกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่ขับเคลื่อนระเบียบการค้าในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ข้อใดต่อไปนี้เป็นเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะและมิติเชิงยุทธศาสตร์ของทั้งสองกรอบความตกลงได้ ถูกต้องที่สุด?

- ก. CPTPP มีลักษณะเป็นความตกลงที่ยืดหลัก "การเปิดเสรีแบบยืดหยุ่น" โดยเน้นการลดภาษีศุลกากรสินค้าดั้งเดิมเป็นหลัก ขณะที่ RCEP มีมาตรฐานสูงกว่ามากในประเด็นการค้าสมัยใหม่ เช่น แรงงานและสิ่งแวดล้อม
- ข. RCEP เป็นกรอบความตกลงที่รวมสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศและคู่เจรจา (FTA Partners) 5 ประเทศ โดยเน้นการประสานกฎด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) และให้ความยืดหยุ่นตามระดับการพัฒนาของสมาชิก (Special and Differential Treatment)

ค. ทั้ง RCEP และ CPTPP มีสหรัฐอเมริกาเป็นสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งและเป็นผู้กำหนดทิศทางยุทธศาสตร์หลักตามกรอบยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก

ง. RCEP มีข้อบทที่เข้มงวดและมีผลผูกพันทางกฎหมายเกี่ยวกับ "การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ (State-Owned Enterprises: SOEs)" และ "สิทธิแรงงานตามมาตรฐาน ILO" ในระดับที่สูงกว่า CPTPP

เฉลยและคำอธิบายอย่างละเอียด

คำตอบที่ถูกต้องคือ: ข.

การวิเคราะห์และคำอธิบายเชิงลึก:

1. จุดเด่นของ RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership):

- เป็นความตกลงที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในโลก ครอบคลุม อาเซียน 10 ประเทศ + คู่เจรจา 5 ประเทศ (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ส่วนอินเดียถอนตัวออกไปก่อนลงนาม)
- จุดแข็งหลัก: การรวมกลุ่มกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Single/Harmonized Rules of Origin) ซึ่งช่วยส่งเสริมห่วงโซ่อุปทานระดับภูมิภาค (Regional Supply Chains) ให้ราบรื่น
- ยึดหลัก ASEAN Centrality และคำนึงถึงระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน จึงมีการให้การปฏิบัติเป็นพิเศษและแตกต่าง (Special and Differential Treatment: S&DT) แก่ประเทศกำลังพัฒนาและพัฒนาน้อยที่สุด (เช่น สปป.ลาว กัมพูชา เมียนมา)

2. เหตุผลที่ตัวเลือกอื่นไม่ถูกต้อง:

- ตัวเลือก ก. ผิด: สลับกันอย่างสิ้นเชิง CPTPP เป็นข้อตกลงมาตรฐานสูง (High-Standard Agreement) ในเรื่องประเด็นการค้าสมัยใหม่ ไม่ใช่ RCEP
- ตัวเลือก ค. ผิด: สหรัฐฯ ไม่ได้เป็นสมาชิกของทั้งสองกรอบ (สหรัฐฯ ถอนตัวออกจาก TPP ในปี 2017 ก่อนจะกลายมาเป็น CPTPP และสหรัฐฯ ไม่เคยเข้าร่วม RCEP)
- ตัวเลือก ง. ผิด: ข้อบทเรื่อง SOEs, สิ่งแวดล้อม (Environment) และแรงงาน (Labor) เป็นข้อกำหนดที่เข้มงวดและมีผลบังคับใช้สูงใน CPTPP ส่วน RCEP ไม่มีข้อบทเรื่องแรงงานและสิ่งแวดล้อมแยกเฉพาะ และมีความยืดหยุ่นในเรื่องรัฐวิสาหกิจมากกว่า

ข้อที่ 5 (มติอาเซียนและกลไกความร่วมมือระดับภูมิภาค)

ในการจัดการกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองและความมั่นคงในเมียนมา อาเซียนได้จัดทำ ฉันทามติ 5 ข้อ (Five-Point Consensus: 5PC) ขึ้นในปี 2021 ข้อใดต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบของฉันทามติดังกล่าว?

ก. ยุติความรุนแรงในเมียนมาทันทีและทุกฝ่ายต้องใช้ความยับยั้งชั่งใจอย่างเต็มที่

ข. การจัดการเลือกตั้งทั่วไปที่เป็นประชาธิปไตยภายใต้การกำกับดูแลของคณะผู้แทนอาเซียนภายใน 1 ปี

ค. การเจรจาอย่างสร้างสรรค์ระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อหาทางออกอย่างสันติ

ง. การแต่งตั้งและส่งผู้แทนพิเศษของประธานอาเซียน (Special Envoy of the ASEAN Chair)

พร้อมคณะเข้าพบปะกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: ฉันทามติ 5 ข้อ (5PC) ประกอบด้วย: (1) ยุติความรุนแรงทันที (2) เจรจาสร้างสรรค์ระหว่างทุกฝ่าย (3) ส่งผู้แทนพิเศษของประธานอาเซียนใกล้เคียง (4) ส่งมอบความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมผ่านศูนย์ AHA Centre และ (5) ผู้แทนพิเศษเข้าพบปะทุกฝ่ายในเมียนมา ไม่มีข้อบทใดที่ระบุเรื่องการจัดการเลือกตั้งภายใต้การกำกับของอาเซียน

ข้อที่ 6 (นิติทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: IR Theory)

แนวคิด "Security Dilemma" (ภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออกด้านความมั่นคง) ซึ่งอธิบายว่าการที่รัฐหนึ่งเสริมสร้างแสนยานุภาพทางทหารเพื่อป้องกันตนเอง ย่อมทำให้รัฐเพื่อนบ้านรู้สึกไม่ปลอดภัยและต้องเสริมกำลังตามจนเกิดการแข่งขันสะสมอาวุธ มีรากฐานมาจากทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสำนักใดเป็นหลัก?

- ก. สำนักสังคมนิยมโครงสร้าง (Structural/Neo-Realism)
- ข. สำนักสถาบันนิยมเสรีใหม่ (Neoliberal Institutionalism)
- ค. สำนักทฤษฎีเชิงวิพากษ์ (Critical Theory)
- ง. สำนักสตรีนิยม (Feminist IR Theory)

เฉลย: ก.

คำอธิบาย: Security Dilemma (บัญญัติโดย John Herz) สอดคล้องโดยตรงกับสมมติฐานของ Structural Realism (เช่น Kenneth Waltz, John Mearsheimer) ที่มองว่าโครงสร้างระบบระหว่างประเทศอยู่ในสถานะอนาธิปไตย (Anarchy) ทำให้รัฐขาดความไว้วางใจกันและต้องพึ่งพาตนเอง (Self-help system)

ข้อที่ 7 (นิติกฎหมายระหว่างประเทศ: เอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต)

ตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. 1961 (VCDR 1961) ข้อใดกล่าวถึง "ความคุ้มกันทางอาญา" (Immunity from Criminal Jurisdiction) ของตัวแทนทางการทูต (Diplomatic Agent) ได้ถูกต้องที่สุด?

- ก. ตัวแทนทางการทูตได้รับความคุ้มกันทางอาญาเฉพาะขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการเท่านั้น
- ข. รัฐผู้รับ (Receiving State) สามารถละความคุ้มกันทางการทูตของทูตได้หากเป็นคดีอุกฉกรรจ์
- ค. ตัวแทนทางการทูตได้รับความคุ้มกันจากเขตอำนาจศาลทางอาญาของรัฐผู้รับโดยเด็ดขาดและสมบูรณ์ (Absolute Immunity)
- ง. หากรัฐผู้ส่งเพิกถอนสถานะ ทูตจะถูกดำเนินคดีย้อนหลังในความผิดทางอาญาทั้งหมดที่กระทำระหว่างปฏิบัติหน้าที่ทันที

เฉลย: ค.

คำอธิบาย: ตามข้อ 31(1) ของ VCDR 1961 ตัวแทนทางการทูตจะได้รับความคุ้มกันจากเขตอำนาจศาลทางอาญาของรัฐผู้รับโดยสมบูรณ์ (ไม่มีข้อยกเว้นเหมือนคดีแพ่งและพาณิชย์) โดยอำนาจในการละความคุ้มกัน (Waiver of Immunity) เป็นของ รัฐผู้ส่ง (Sending State) เท่านั้น ตามข้อ 32

ข้อที่ 8 (มิติประวัติศาสตร์สงครามเย็นและการทูตไทย)

ในช่วงสงครามเย็น สนธิสัญญาหรือกรอบความร่วมมือใดที่ทำให้สหรัฐอเมริกามีพันธกรณีอย่างเป็นทางการในการรับประกันความมั่นคงให้แก่ประเทศไทย แม้ว่าองค์กรสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEATO) จะยุบเลิกไปในเวลาต่อมา?

- ก. ข้อตกลงร่วมพันธมิตรสหรัฐฯ-ไทย (Manila Pact ค.ศ. 1954 และแถลงการณ์ Thanat-Rusk Communiqué ค.ศ. 1962)
- ข. สนธิสัญญาไมตรีและพาณิชย์ ค.ศ. 1966 (Treaty of Amity 1966)
- ค. ข้อตกลงความร่วมมือทางทหารไทย-สหรัฐฯ ค.ศ. 1950 (Military Assistance Agreement 1950)
- ง. แถลงการณ์ร่วมซานฟรานซิสโก ค.ศ. 1951 (San Francisco Peace Treaty 1951)

เฉลย: ก.

คำอธิบาย: แถลงการณ์ร่วมระหว่าง พ.อ. ถนัด คอมันตร์ และ Dean Rusk ในปี 1962 (Thanat-Rusk Communiqué) ตีความว่าพันธกรณีของสหรัฐฯ ภายใต้สนธิสัญญามะนิลา (Manila Pact 1954) เป็นพันธกรณีระดับทวิภาคีต่อไทยโดยตรง โดยไม่ต้องรอฉันทามติจากสมาชิก SEATO อื่นๆ ทั้งหมด

ข้อที่ 9 (มติกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ: UNCLOS 1982)

ภายใต้สนธิสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (UNCLOS 1982) ข้อใดระบุขอบเขตสิทธิอธิปไตย (Sovereign Rights) ของรัฐชายฝั่งใน เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) ได้ถูกต้อง?

- ก. รัฐชายฝั่งมีอธิปไตยสมบูรณ์ (Full Sovereignty) เหนือน่านน้ำ น่านฟ้า และพื้นดินท้องทะเลเทียบเท่ากับทะเลอาณาเขต
- ข. รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยในการสำรวจและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต แต่รัฐอื่นยังคงมีเสรีภาพในการเดินเรือและการวางสายเคเบิลใต้น้ำ
- ค. รัฐชายฝั่งมีอำนาจสั่งห้ามเรือรบของต่างชาติแล่นผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะโดยเด็ดขาด
- ง. เขตเศรษฐกิจจำเพาะมีความกว้างไม่เกิน 200 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นขอบนอกของทะเลอาณาเขตออกไป

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: รัฐชายฝั่งมีเพียง "สิทธิอธิปไตย" (Sovereign Rights) ในการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากร (Part V, Art 56) ไม่ใช่ "อธิปไตยสมบูรณ์" (Sovereignty) และต้องเคารพเสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of Navigation) และการบินผ่านของรัฐอื่นตามข้อ 58 (ทั้งนี้ EEZ วัดไม่เกิน 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน ไม่ใช่วัดจากทะเลอาณาเขต)

ข้อที่ 10 (มิติเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศ: IPE & Global Governance)

การประชุม Bretton Woods Conference (1944) ได้ให้กำเนิดสถาบันหลักในการกำกับดูแลระบบเศรษฐกิจและการเงินโลกข้อใด?

- ก. WTO และ OECD
- ข. IMF และ IBRD (ธนาคารโลก)
- ค. GATT และ BIS
- ง. ADB และ UNCTAD

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: การประชุมเบรตตันวูดส์ก่อตั้ง 2 สถาบันหลักคือ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เพื่อรักษาเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน และธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนา (IBRD ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็นกลุ่มธนาคารโลก) เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังสงคราม

ข้อที่ 11 (มติกฎหมายสนธิสัญญาระหว่างประเทศ: VCLT 1969)

ตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 (VCLT 1969) การเปลี่ยนแปลงพฤติการณ์อันเป็นรากฐานของความตกลงอย่างมีนัยสำคัญจนไม่สามารถปฏิบัติตามสนธิสัญญาได้ ตรงกับหลักการทางกฎหมายใด?

- ก. Pacta Sunt Servanda
- ข. Rebus Sic Stantibus
- ค. Jus Cogens
- ง. Opinio Juris Sive Necessitatis

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: *Rebus Sic Stantibus* (Fundamental Change of Circumstances) ตามข้อ 62 ของ VCLT 1969 เป็นข้อยกเว้นที่เปิดให้รัฐบอกเลิกหรือระงับการใช้สนธิสัญญา หากเกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติการณ์ที่เป็นสาระสำคัญอันเป็นรากฐานแห่งความยินยอมของภาคี ซึ่งไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า

ข้อที่ 12 (มติองค์กรระหว่างประเทศและสมัชชาใหญ่ UN)

ข้อมติ "Uniting for Peace" (ข้อมติสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติที่ 377 A (V) ค.ศ. 1950) มีความสำคัญอย่างไรในทางปฏิบัติการทูตพหุภาคี?

- ก. อนุญาตให้เลขาธิการ UN ส่งกองกำลังรักษาสันติภาพได้โดยไม่ต้องผ่านคณะมนตรีความมั่นคง
- ข. เปิดทางให้สมัชชาใหญ่ UN (UNGA) พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการใช้มาตรการร่วมกัน รวมถึงการใช้กำลังทหาร หากคณะมนตรีความมั่นคง (UNSC) เป็นอัมพาตจากอำนาจวีโต้ (Veto)
- ค. กำหนดให้ยกเลิกสิทธิการวีโต้ของสมาชิกถาวร 5 ประเทศในประเด็นด้านมนุษยธรรม
- ง. บังคับให้รัฐสมาชิกทุกประเทศต้องส่งกองกำลังเข้าร่วมปฏิบัติการทางทหารทันทีที่มีการร้องขอ

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: ข้อมติ 377 A (V) ถูกนำมาใช้ครั้งแรกช่วงสงครามเกาหลี กำหนดว่าหาก UNSC ขาดความเป็นเอกฉันท์ของสมาชิกถาวร (P5) จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่รักษาสันติภาพได้ UNGA สามารถจัดการประชุมสมัยพิเศษฉุกเฉิน (Emergency Special Session) เพื่อเสนอแนะมาตรการรวมถึงการใช้กำลังทางทหารได้

ข้อที่ 13 (มตินโยบายต่างประเทศของมหาอำนาจ: Foreign Policy Analysis)

ข้อใดสรุปสาระสำคัญของ "ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง" (Free and Open Indo-Pacific: FOIP) และกรอบความร่วมมือ Quad ได้ถูกต้องที่สุด?

- ก. เป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจล้วน ๆ โดยไม่มีมิติด้านความมั่นคงทางทะเล
- ข. ริเริ่มโดยสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย เพื่อส่งเสริมระเบียบระหว่างประเทศที่อิงกฎกติกา (Rules-based Order) ถ่วงดุลการขยายอิทธิพลของจีน
- ค. เป็นพันธมิตรทางทหารที่มีสนธิสัญญาผูกพันการป้องกันร่วมกันแบบเดียวกับ NATO (Article 5)
- ง. ก่อตั้งขึ้นเพื่อแทนที่กรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit: EAS) ของอาเซียน

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: Quad (Quadrilateral Security Dialogue) เป็นกรอบความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ระหว่าง 4 ชาติประชาธิปไตย เพื่อผลักดันแนวคิด FOIP มุ่งเน้นความมั่นคงทางทะเล โครงสร้างพื้นฐาน และห่วงโซ่อุปทาน แต่ไม่ใช่ องค์การสนธิสัญญาทางทหารแบบ NATO

ข้อที่ 14 (มติกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ: IHL & ICC)

ข้อใดต่อไปนี้เป็นความแตกต่างสำคัญระหว่าง ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ) กับ ศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC)?

- ก. ICJ ตัดสินคดีข้อพิพาทระหว่างรัฐ ส่วน ICC ดำเนินคดีกับ "บุคคลธรรมดา" ในความผิดทางอาญาระหว่างประเทศขั้นร้ายแรง (เช่น การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม)
- ข. ICJ ตั้งอยู่ที่กรุงเฮก ส่วน ICC ตั้งอยู่ที่นครเจนีวา
- ค. ICC เป็นองค์กรหลักภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติ ส่วน ICJ ก่อตั้งขึ้นตามธรรมนูญกรุงโรม (Rome Statute)
- ง. คำพิพากษาของ ICC ผูกพันทุกรัฐสมาชิก UN โดยอัตโนมัติ ส่วน ICJ ผูกพันเฉพาะคู่ความที่ยินยอมเท่านั้น

เฉลย: ก.

คำอธิบาย: ICJ (World Court) เป็นองค์กรตุลาการหลักของ UN มีเขตอำนาจตัดสินข้อพิพาทระหว่าง "รัฐ" (States) เท่านั้น ส่วน ICC ก่อตั้งตามธรรมนูญกรุงโรม (Rome Statute 1998) มีเขตอำนาจดำเนินคดีอาชญากรรม "รายบุคคล" (Individuals) ในคดีอาชญากรรมร้ายแรง 4 ฐาน

ข้อที่ 15 (มติการทูตสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ)

ภายใต้ ความตกลงปารีส (Paris Agreement ค.ศ. 2015) กลไกหลักที่แต่ละประเทศภาคีต้องจัดทำและยื่นเสนอแผนการดำเนินงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของชาติตนเองทุกๆ 5 ปี เรียกว่าอะไร?

- ก. Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)
- ข. Nationally Determined Contributions (NDCs)
- ค. Clean Development Mechanism (CDM)
- ง. Sustainable Development Goals (SDGs)

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: NDCs (Nationally Determined Contributions) หรือ "เป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด" คือหัวใจของ Paris Agreement ซึ่งเป็นแนวทางแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up approach) ที่ให้แต่ละประเทศกำหนดเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของตนเองและต้องทบทวนให้มีระดับความทะเยอทะยานสูงขึ้นทุก 5 ปี

ข้อที่ 16 (มติทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: Constructivism)

นักทฤษฎี สำนักสรรสร้างนิยม (Constructivism) อย่าง Alexander Wendt มีมุมมองต่อระบบระหว่างประเทศที่แตกต่างจากสำนักสังคมนิยมอย่างไร ตามวาทะอันโด่งดังว่า "Anarchy is what states make of it"?

- ก. สภาวะอนาธิปไตยกำหนดให้รัฐต้องทำสงครามและแสวงหาอำนาจเสมอโดยไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้
- ข. โครงสร้างระหว่างประเทศไม่ได้ขับเคลื่อนด้วยวัตถุหรือกำลังทหารเพียงอย่างเดียว แต่ถูกกำหนดโดยอัตลักษณ์ (Identity), บรรทัดฐาน (Norms) และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างรัฐ
- ค. สถาบันระหว่างประเทศสามารถจัดความขัดแย้งได้หมดสิ้นผ่านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
- ง. ระเบียบโลกถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์เชิงชนชั้นและการขูดรีดทางเศรษฐกิจของระบบทุนนิยม

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: Constructivism มองว่า ความเป็นปรปักษ์หรือความเป็นมิตรระหว่างรัฐไม่ได้เกิดจากโครงสร้างอนาธิปไตยทางวัตถุเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจาก "โครงสร้างทางสังคม" (Social Structure) ความคิด ความเชื่อ และอัตลักษณ์ที่รัฐมีต่อกันและร่วมกันสร้างขึ้นมา

ข้อที่ 17 (มติการทูตสาธารณะและอำนาจละมุน: Public Diplomacy & Soft Power)

ตามนิยามของ Joseph Nye ข้อใดจัดเป็นทรัพยากรหลัก 3 ประการในการสร้าง Soft Power (อำนาจละมุน) ของรัฐ?

- ก. การทหาร วัฒนธรรม และขนาดเศรษฐกิจ
- ข. วัฒนธรรม (Culture), ค่านิยมทางการเมือง (Political Values), และนโยบายต่างประเทศ (Foreign Policies)
- ค. การค้าเสรี ทรัพยากรธรรมชาติ และเทคโนโลยี
- ง. การทูตพาณิชย์ ความช่วยเหลือทางการเงิน และกำลังอาวุธ

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: Joseph Nye ระบุว่า Soft Power เกิดจากความสามารถในการดึงดูดและชักจูงใจ (Attraction) โดยมีแหล่งที่มาหลัก 3 ประการคือ: (1) วัฒนธรรมที่ดึงดูดผู้อื่น (2) ค่านิยมทางการเมืองที่ปฏิบัติจริงทั้งในและนอกประเทศ และ (3) นโยบายต่างประเทศที่มีความชอบธรรมทางศีลธรรม

ข้อที่ 18 (มิติประวัติศาสตร์การทูตไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2)

หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 สยาม/ไทยสามารถหลุดพ้นจากสถานะ "ประเทศผู้แพ้สงคราม" จากการที่รัฐบาลในขณะนั้นได้ประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร โดยอาศัยการดำเนินงานทางการทูตและปัจจัยสำคัญในข้อใด?

- ก. การเข้าแทรกแซงโดยตรงของสหภาพโซเวียตในคณะมนตรีความมั่นคง
- ข. การปฏิบัติการของ "ขบวนการเสรีไทย" (Free Thai Movement) ร่วมกับการที่สหรัฐอเมริกาไม่ยอมรับการประกาศสงครามของไทยว่าเป็นเจตจำนงของประชาชนไทย
- ค. การยอมลงนามในสนธิสัญญาเบาริงฉบับปรับปรุงใหม่กับอังกฤษ
- ง. การส่งกองกำลังทหารไทยเข้าร่วมในสงครามเกาหลีทันทีหลังสิ้นสุดสงครามโลก

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช อัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน ไม่ส่งคำประกาศสงครามให้รัฐบาลสหรัฐฯ และร่วมก่อตั้งขบวนการเสรีไทยร่วมกับนายปรีดี พนมยงค์ (ผู้สำเร็จราชการฯ ในประเทศ) ทำให้สหรัฐฯ ถือว่าการประกาศสงครามเป็นโมฆะ และช่วยเหลือจากอังกฤษและฝรั่งเศสจนไทยรอดพ้นจากการตกเป็นประเทศผู้แพ้สงคราม

ข้อที่ 19 (มิติการค้าระหว่างประเทศและมาตรการกีดกันทางการค้า: Non-Tariff Barriers)

มาตรการ CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) ของสหภาพยุโรป (EU) มีลักษณะการทำงานและส่งผลกระทบต่อนโยบายการค้าและการทูตเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างไร?

- ก. การยกเว้นภาษีนำเข้าทั้งหมดให้แก่สินค้าที่ผลิตจากประเทศกำลังพัฒนา
- ข. การกำหนดโควตาห้ามนำเข้าสินค้าที่ปล่อยคาร์บอนเกินเกณฑ์มาตรฐานเข้าสู่ตลาด EU โดยเด็ดขาด
- ค. การคิดต้นทุนคาร์บอนกับสินค้านำเข้าบางประเภทที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง เพื่อให้เท่าเทียมกับผู้ผลิตภายใน EU ป้องกันภาวะคาร์บอนรั่วไหล (Carbon Leakage)
- ง. การบังคับให้ทุกประเทศต้องใช้สกุลเงินยูโรในการซื้อขายใบรับรองพลังงานหมุนเวียน

เฉลย: ค.

คำอธิบาย: CBAM เป็นกลไกปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน เพื่อป้องกันการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีกฎหมายสิ่งแวดล้อมหย่อนยานกว่า (Carbon Leakage) โดยผู้นำเข้าสินค้ากลุ่มเป้าหมาย (เช่น เหล็ก ซีเมนต์ อะลูมิเนียม ปูน ไฟฟ้า ไฮโดรเจน) ต้องซื้อใบรับรอง CBAM Certificate ตามปริมาณคาร์บอนที่ปล่อยในกระบวนการผลิต

ข้อที่ 20 (มิติยุทธศาสตร์การทูตไทยร่วมสมัย: Bamboo Diplomacy & Strategic Autonomy)

การทูตของไทยที่มักถูกเปรียบเทียบกับเป็น "การทูตแบบไผ่ลู่ลม" (Bamboo Diplomacy) มีจุดเด่นเชิงยุทธศาสตร์และเผชิญกับข้อท้าทายอย่างไรในบริบทภูมิรัฐศาสตร์โลกยุคขั้วอำนาจแข่งขัน (US-China Strategic Competition)?

- ก. จุดเด่นคือการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรทางทหารอย่างเป็นทางการกับฝ่ายชนะเสมอ ข้อท้าทายคือการขาดความน่าเชื่อถือ
- ข. จุดเด่นคือความยืดหยุ่นและการรักษาสมดุลความสัมพันธ์กับทุกมหาอำนาจ (Hedging & Balancing) ข้อท้าทายคือความเสี่ยงที่จะถูกมองว่าขาดจุดยืนเชิงหลักการ (Principled Diplomacy) และขาดการนำเชิงรุกในเวทีระหว่างประเทศ
- ค. จุดเด่นคือการยึดมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตยอย่างเหนียวแน่น ข้อท้าทายคือความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีระบอบต่างกัน
- ง. จุดเด่นคือการดำเนินนโยบายโดดเดี่ยวตนเอง (Isolationism) ข้อท้าทายคือการเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: Bamboo Diplomacy สะท้อนความสามารถในการปรับตัว ลู่ไปตามกระแสลมเพื่อความอยู่รอดของเอกราชและผลประโยชน์แห่งชาติ รักษาสมดุลระหว่างมหาอำนาจโดยไม่เลือกข้างแบบเบ็ดเสร็จ แต่ในยุคปัจจุบันมีความท้าทายเรื่องการสร้างความเชื่อมั่น การรักษาระเบียบที่อิงกฎกติกา และการขับเคลื่อนนโยบายเชิงรุกที่มีหลักการชัดเจน (Principled and Proactive Engagement)

ข้อที่ 21 (มติกฎหมายระหว่างประเทศ: กฎหมายสนธิสัญญาและการสงวนข้อกำหนด)

ตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 (VCLT 1969) ข้อใดกล่าวถึง "การตั้งข้อสงวน" (Reservation) ต่อสนธิสัญญาพหุภาคีได้ถูกต้องที่สุด?

- ก. รัฐสามารถตั้งข้อสงวนต่อข้อบทใดก็ได้ในสนธิสัญญาโดยไม่มีข้อจำกัด เนื่องจากเป็นสิทธิอธิปไตยเด็ดขาดของรัฐ
- ข. การตั้งข้อสงวนไม่สามารถกระทำได้หากสนธิสัญญานั้นห้ามไว้โดยชัดแจ้ง หรือข้อสงวนนั้นขัดต่อ "วัตถุประสงค์และความมุ่งหมาย" (Object and Purpose) ของสนธิสัญญา
- ค. การตั้งข้อสงวนมีผลบังคับใช้ได้เฉพาะในสนธิสัญญาทวิภาคีเท่านั้น ไม่สามารถใช้กับสนธิสัญญาพหุภาคีได้
- ง. หากรัฐหนึ่งคัดค้านข้อสงวนของอีกรัฐหนึ่ง สนธิสัญญาทั้งฉบับจะสิ้นผลผูกพันระหว่างสองรัฐนั้นโดยอัตโนมัติ

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: ตามข้อ 19 ของ VCLT 1969 รัฐสามารถตั้งข้อสงวนได้ขณะลงนาม ให้สัตยาบัน หรือภาคยานุวัติ เว้นแต่ (1) สนธิสัญญาห้ามไว้ชัดเจน (2) สนธิสัญญาอนุญาตเฉพาะข้อสงวนบางข้อ หรือ (3) ข้อสงวนนั้นขัดกับวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของสนธิสัญญา (Compatibility Test)

ข้อที่ 22 (มิติระเบียบเศรษฐกิจโลกและกลุ่มความร่วมมือใหม่: BRICS Expansion)

การขยายตัวของกลุ่ม BRICS (BRICS Plus) ซึ่งรับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้น (เช่น อิหร่าน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เอธิโอเปีย อียิปต์) สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์ในข้อใดของกลุ่มประเทศ Global South?

- ก. ความพยายามในการจัดตั้งพันธมิตรทางทหารเพื่อเข้าแทนที่ NATO ในระดับโลก
- ข. การผลักดันระเบียบโลกแบบหลายขั้วอำนาจ (Multipolarity) และการลดการพึ่งพาเงินดอลลาร์สหรัฐ (De-dollarization) ในการค้าระหว่างประเทศ
- ค. การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในรูปแบบสหภาพศุลกากร (Customs Union) ที่ใช้เงินตราสกุลเดียวร่วมกันทั้งหมด
- ง. การจัดตั้งศาลระหว่างประเทศแห่งใหม่เพื่อพิจารณาคดีความบาตรทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะ

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: BRICS Plus มุ่งเน้นการเป็นเวทีทางเลือกสำหรับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (Global South) ในการเพิ่มอำนาจต่อรอง ปฏิรูปสถาบันการเงินโลกเดิม (IMF/World Bank) ผลักดันระบบการชำระเงินด้วยสกุลเงินท้องถิ่น (Local Currency Settlement) เพื่อลดการพึ่งพิงเงินดอลลาร์ และสร้างระเบียบโลกแบบหลายขั้ว

ข้อที่ 23 (มติองค์การระหว่างประเทศ: บทบาทของ UN Security Council)

ภายใต้ หมวดที่ 7 (Chapter VII) ของกฎบัตรสหประชาชาติ ข้อใดคือความแตกต่างสำคัญระหว่าง ข้อ 41 และ ข้อ 42?

- ก. ข้อ 41 ให้อำนาจในการส่งผู้สังเกตการณ์ ส่วนข้อ 42 ให้อำนาจในการจัดตั้งศาลพิเศษ
- ข. ข้อ 41 ให้อำนาจใช้มาตรการบังคับที่ไม่ใช่กำลังทหาร (เช่น การคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ ตัดสัมพันธ์ทางการทูต) ส่วนข้อ 42 ให้อำนาจใช้กำลังทหารทั้งทางบก เรือ และอากาศ
- ค. ข้อ 41 บังคับใช้เฉพาะกับรัฐสมาชิก ส่วนข้อ 42 บังคับใช้กับรัฐที่ไม่ได้เป็นสมาชิก UN
- ง. ข้อ 41 ต้องได้รับความเห็นชอบจากสมัชชาใหญ่ UN ส่วนข้อ 42 ต้องผ่านความเห็นชอบจากเลขาธิการ UN

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: ตาม Chapter VII ข้อ 41 คือมาตรการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังอาวุธ (*Measures not involving the use of armed force*) เช่น Sanctions, Embargoes หาก UNSC เห็นว่าข้อ 41 ไม่เพียงพอ จึงจะสามารถใช้มาตรการทางทหารตามข้อ 42 (*Action by air, sea, or land forces*) ได้

ข้อที่ 24 (มติกฎหมายการทูต: สถานะของอาคารสถานเอกอัครราชทูต)

ข้อใดระบุหลักการทางกฎหมายเกี่ยวกับ "ความละเมิดมิได้ของสถานที่ของคณะผู้แทนทางการทูต" (Inviolability of Mission Premises) ตาม VCDR 1961 ข้อ 22 ได้ถูกต้องที่สุด?

- ก. อาคารสถานทูตถือเป็นดินแดนของรัฐผู้ส่งตามหลักสภาพนอกอาณาเขต (Extraterritoriality Theory) อย่างแท้จริง
- ข. เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับสามารถเข้าไปในสถานทูตได้ทันทีหากเกิดเหตุเพลิงไหม้ร้ายแรงโดยไม่ต้องขออนุญาต
- ค. ตัวแทนของรัฐผู้รับจะเข้าไปในอาคารสถานทูตไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากหัวหน้าคณะผู้แทน และรัฐผู้รับมีหน้าที่พิเศษในการป้องกันมิให้อาคารสถานทูตถูกบุกรุกหรือทำให้เสียหาย
- ง. รัฐผู้รับสามารถเข้าค้นสถานทูตได้หากมีหมายค้นจากศาลสูงสุดของรัฐผู้รับ

เฉลย: ค.

คำอธิบาย: ทฤษฎี Extraterritoriality ได้ถูกยกเลิกไปแล้วในกฎหมายสมัยใหม่ และเปลี่ยนมาใช้ทฤษฎีความจำเป็นตามหน้าที่ (Functional Necessity Theory) ตามข้อ 22 ตัวแทนรัฐผู้รับห้ามเข้าไปในสถานทูตโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเอกอัครราชทูต แม้จะมีเหตุฉุกเฉินหรือหมายค้นก็ตาม และรัฐผู้รับมี "หน้าที่พิเศษ" (Special Duty) ในการคุ้มครองความปลอดภัย

ข้อที่ 25 (มติการทูตพหุภาคีในอนุภูมิภาค: BIMSTEC & Mekong Subregion)

กรอบความร่วมมือ BIMSTEC (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation) มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ต่อนโยบายการต่างประเทศของไทยอย่างไร?

- ก. เป็นสะพานเชื่อมโยงเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (นโยบาย Look West ของไทย) กับเอเชียใต้ (นโยบาย Act East ของอินเดีย)
- ข. เป็นกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทหารเพื่อตรวจตราน่านน้ำในมหาสมุทรแปซิฟิก
- ค. เป็นเขตการค้าเสรีที่มีการรวมกลุ่มอย่างสมบูรณ์และยกเลิกภาษีสินค้าเกษตร 100%
- ง. จัดตั้งขึ้นเพื่อทดแทนกรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง (MLC) ทั้งหมด

เฉลย: ก.

คำอธิบาย: BIMSTEC ประกอบด้วย 7 ชาติรอบอ่าวเบงกอล (บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เมียนมา เนปาล ศรีลังกา และไทย) เป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมภูมิภาค ASEAN กับ South Asia สอดรับกับนโยบาย Look West ของไทย และ Act East ของอินเดียอย่างแนบแน่น

ข้อที่ 26 (มติทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: Hegemonic Stability Theory)

ทฤษฎี ความมีเสถียรภาพโดยมหาอำนาจนำ (Hegemonic Stability Theory) ของ Charles Kindleberger อธิบายว่าระบบเศรษฐกิจและการเมืองโลกจะมีเสถียรภาพและเปิดกว้างได้ก็ต่อเมื่อมีเงื่อนไขใด?

- ก. มีการกระจายอำนาจอย่างเท่าเทียมกันระหว่างทุกรัฐในสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ
- ข. มีรัฐมหาอำนาจนำ (Hegemon) เพียงรัฐเดียวที่มีทั้งขีดความสามารถและความเต็มใจในการแบกรับต้นทุนเพื่อสร้างและรักษาสินค้าสาธารณะระดับโลก (Global Public Goods)
- ค. มีการรวมกลุ่มเป็นสหพันธรัฐโลก (World Government) ที่ยกเลิกอำนาจอธิปไตยของรัฐ
- ง. มีการแข่งขันอย่างสมดุลระหว่างสองขั้วมหาอำนาจ (Bipolar System) เสมอ

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: ทฤษฎีนี้เสนอว่าการเปิดเสรีทางการค้าและเสถียรภาพทางการเงินโลกต้องอาศัย Hegemon (เช่น อังกฤษในศตวรรษที่ 19 หรือสหรัฐฯ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2) ในการรักษากฎกติกา ค้ำประกันความมั่นคงทางทะเล และทำหน้าที่เป็นผู้ปล่อยกู้แหล่งสุดท้าย (Lender of Last Resort)

ข้อที่ 27 (มติกฎหมายระหว่างประเทศ: ความรับผิดชอบในการให้ความคุ้มครอง - R2P)

หลักการ Responsibility to Protect (R2P) ซึ่งได้รับการรับรองในการประชุม World Summit ของ UN เมื่อปี 2005 กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการคุ้มครองประชากรจาก 4 ฐานความผิดร้ายแรง ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ใช่ 1 ใน 4 ฐานความผิดดังกล่าว?

- ก. การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide)
- ข. อาชญากรรมสงคราม (War Crimes)
- ค. การรัฐประหารล้มล้างรัฐธรรมนูญ (Unconstitutional Change of Government)
- ง. อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ (Crimes Against Humanity) และการกวาดล้างทางชาติพันธุ์ (Ethnic Cleansing)

เฉลย: ค.

คำอธิบาย: R2P จำกัดขอบเขตไว้อย่างเข้มงวดเฉพาะ 4 อาชญากรรมร้ายแรง ได้แก่: (1) Genocide (2) War Crimes (3) Ethnic Cleansing และ (4) Crimes Against Humanity ประเด็นการรัฐประหารหรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั่วไปไม่อยู่ในนิยามของ R2P

ข้อที่ 28 (มติการทูตดิจิทัลและความมั่นคงไซเบอร์: Cyber Diplomacy)

ในเวทีสหประชาชาติ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญภาครัฐด้านไซเบอร์ (UN Group of Governmental Experts: UN GGE) และคณะทำงานปลายเปิด (Open-ended Working Group: OEWG) ได้มีฉันทามติร่วมกันในหลักการพื้นฐานข้อใดเกี่ยวกับการใช้อวกาศไซเบอร์?

- ก. กฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกฎบัตรสหประชาชาติ สามารถใช้บังคับกับพฤติกรรมของรัฐในพื้นที่ไซเบอร์ (Cyberspace) ได้
- ข. ไซเบอร์สเปซเป็นพื้นที่เสรีอย่างสมบูรณ์ รัฐไม่สามารถอ้างอธิปไตยเหนือโครงสร้างพื้นฐานไซเบอร์ในดินแดนของตนได้
- ค. ห้ามมิให้รัฐใดพัฒนาขีดความสามารถด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เพื่อการป้องกันตนเอง
- ง. การโจมตีทางไซเบอร์ทุกรูปแบบถือเป็นการประกาศสงครามด้วยอาวุธนิวเคลียร์โดยอัตโนมัติ

เฉลย: ก.

คำอธิบาย: ฉันทามติของ UN GGE (ตั้งแต่ปี 2013/2015) และ OEWG ยืนยันหลักการสำคัญว่า *International law, and in particular the Charter of the United Nations, is applicable and is essential to maintaining peace and stability in the cyberspace environment*

ข้อที่ 29 (มติกฎหมายผู้ลี้ภัยระหว่างประเทศ: Non-Refoulement)

หลักการ ห้ามผลักดันกลับสู่อันตราย (Principle of Non-Refoulement) ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสถานะผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 และกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ มีสาระสำคัญอย่างไร?

- ก. รัฐต้องให้สัญชาติแก่ผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายทุกคนทันที
- ข. รัฐต้องไม่ขับไล่หรือส่งตัวผู้ลี้ภัยกลับไปยังดินแดนที่บุคคลนั้นอาจเผชิญกับการประหัตประหาร การทรมาน หรือการคุกคามต่อชีวิตและเสรีภาพ
- ค. ผู้ลี้ภัยทุกคนมีสิทธิข้ามพรมแดนไปยังประเทศที่สามได้โดยไม่ต้องผ่านการตรวจลงตรา
- ง. รัฐสามารถส่งตัวบุคคลกลับได้ทันทีหากบุคคลนั้นไม่มีเอกสารแสดงตนทางราชการ

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: Non-Refoulement (Art 33 of 1951 Refugee Convention) ถือเป็นศิลาหลักของกฎหมายผู้ลี้ภัยและสิทธิมนุษยชนสากล (มีสถานะเป็น Customary International Law) ห้ามมิให้รัฐผลักดันผู้แสวงหาที่ลี้ภัยกลับไปเผชิญภัยอันตราย การทรมาน หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นร้ายแรง

ข้อที่ 30 (มติประวัติศาสตร์การทูตและระเบียบสนธิสัญญาสันติภาพ: Treaty of Westphalia)

สนธิสัญญาสันติภาพเวสต์ฟาเลีย (Peace of Westphalia ค.ศ. 1648) ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยใหม่ เพราะได้สถาปนาหลักการใดขึ้นเป็นรากฐานของระบบรัฐชาติ?

- ก. หลักการแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรมและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
- ข. หลักอธิปไตยแห่งรัฐ (State Sovereignty) ความเท่าเทียมกันทางกฎหมายของรัฐ และการไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น (*Cuius regio, eius religio*)
- ค. การจัดตั้งระบบการค้าเสรีระดับโลกและการจัดตั้งระบบเงินตราสากล
- ง. การยอมรับให้อำนาจของศาสนจักรโรมันคาทอลิกอยู่เหนือกษัตริย์ของทุกรัฐทั่วยุโรป

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: สนธิสัญญา Westphalia สิ้นสุดสงครามสามสิบปี (Thirty Years' War) ยุติอำนาจสูงสุดของจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์และศาสนจักรเหนือกษัตริย์ ก่อให้เกิดแนวคิดรัฐอธิปไตยสมัยใหม่ (Westphalian System) ที่รัฐมีอำนาจอปกครองตนเองเด็ดขาดในดินแดน

ข้อที่ 31 (มติองค์การการค้าโลก: WTO Core Principles)

หลักการ การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment Principle) ตามกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก (WTO) หมายถึงข้อใด?

- ก. สินค้านำเข้าจากประเทศกำลังพัฒนาต้องได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีมากกว่าสินค้าจากประเทศพัฒนาแล้ว
- ข. รัฐสมาชิกต้องไม่ปฏิบัติต่อสินค้าหรือบริการที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ (เมื่อผ่านด่านศุลกากรเข้ามาแล้ว) ด้อยกว่าสินค้าหรือบริการชนิดเดียวกันที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ
- ค. สินค้านำเข้าทุกชนิดต้องได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มเท่ากับสินค้าที่ผลิตโดยรัฐบาล
- ง. รัฐสมาชิกต้องให้สิทธิประโยชน์ทางการค้าแก่คู่ค้าชาติหนึ่งเท่าเทียมกับคู่ค้าชาติอื่นๆ ทุกชาติ

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: National Treatment (GATT Art III) กำหนดว่าเมื่อสินค้านำเข้าผ่านพิธีการศุลกากรเข้ามาแล้ว รัฐจะออกกฎหมาย ภาษีภายใน หรือมาตรการใดๆ ที่เลือกปฏิบัติให้สินค้านำเข้าเสียเปรียบสินค้าภายในประเทศไม่ได้ (ส่วนตัวเลือก ง. คือหลัก Most-Favoured-Nation: MFN ตาม GATT Art I)

ข้อที่ 32 (มติการทูตไทยกับกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง)

การฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่าง ไทยและซาอุดีอาระเบีย สู่ระดับปกติอย่างสมบูรณ์ในปี 2022 มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ต่อผลประโยชน์แห่งชาติของไทยในด้านใดมากที่สุด?

- ก. การยกเลิกข้อกำหนดการส่งออกน้ำมันทั้งหมดในกลุ่ม OPEC
- ข. โอกาสในการส่งเสริมความมั่นคงทางพลังงาน การขยายตลาดแรงงานฝีมือ/วิชาชีพ และการร่วมมือตามวิสัยทัศน์ Saudi Vision 2030
- ค. การจัดตั้งฐานทัพร่วมทางทหารในอ่าวเปอร์เซีย
- ง. การยกเว้นวีซ่าเข้าเมืองถาวรสำหรับพลเมืองทุกกลุ่มแบบไม่มีเงื่อนไข

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: การปรับความสัมพันธ์สู่ระดับเอกอัครราชทูตหลังชะงักงันมากกว่า 30 ปี เปิดประตูให้ไทยเชื่อมโยงกับตลาดตะวันออกกลาง เสริมความมั่นคงทางพลังงาน ขยายโอกาสการลงทุนพลังงานสะอาด ท่องเที่ยว และส่งออกแรงงานทักษะสูง/วิชาชีพเพื่อตอบโจทย์โครงการเมกะโปรเจกต์ภายใต้ Saudi Vision 2030

ข้อที่ 33 (มติภูมิรัฐศาสตร์ทางทะเล: จุดยุทธศาสตร์ทางภูมิศาสตร์ Maritime Chokepoints)

ช่องแคบใดต่อไปนี้เป็น Chokepoint (จุดคอขวดทางยุทธศาสตร์) ที่สำคัญที่สุดในการลำเลียงน้ำมันดิบจากอ่าวเปอร์เซียสู่ตลาดเอเชียและทั่วโลก ซึ่งมักเผชิญความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างอิหร่านและชาติตะวันตก?

- ก. ช่องแคบมะละกา (Strait of Malacca)
- ข. ช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz)
- ค. ช่องแคบบอสฟอรัส (Bosphorus Strait)
- ง. ช่องแคบบับเอลมันเดบ (Bab el-Mandeb Strait)

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: ช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) เชื่อมอ่าวเปอร์เซียกับอ่าวโอมานและทะเลอาหรับ เป็นเส้นทางลำเลียงน้ำมันดิบทางทะเลราว 1 ใน 5 ของโลก ถือเป็นจุดยุทธศาสตร์ทางภูมิรัฐศาสตร์และพลังงานที่มีความอ่อนไหวสูงสุด

ข้อที่ 34 (มติกฎหมายระหว่างประเทศ: สนธิสัญญาห้ามอาวุธนิวเคลียร์ TPNW)

สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามอาวุธนิวเคลียร์ (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons: TPNW) ซึ่งไทยเป็นหนึ่งในประเทศแรกๆ ของโลกที่ให้สัตยาบัน มีความแตกต่างสำคัญจากสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (NPT 1968) อย่างไร?

- ก. TPNW อนุญาตให้เฉพาะสมาชิกถาวร UNSC ครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ได้ต่อไป
- ข. TPNW กำหนดให้อาวุธนิวเคลียร์เป็นสิ่ง "ผิดกฎหมายระหว่างประเทศอย่างสิ้นเชิง" ทั้งการพัฒนา ทดลอง ผลิต ครอบครอง สะสม และการขู่ว่าจะใช้ โดยไม่มีข้อยกเว้นแก่รัฐใด
- ค. TPNW มีผลบังคับใช้เฉพาะกับประเทศในแถบละตินอเมริกาเท่านั้น
- ง. TPNW กำหนดให้ยกเลิกการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติทั้งหมด

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: NPT (1968) ยอมรับสถานะของ 5 รัฐที่มีอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear-Weapon States: P5) แต่ TPNW (2017) ปิดช่องว่างทางกฎหมายโดยประกาศให้การมี ครอบครอง พัฒนา หรือขู่ว่าจะใช้อาวุธนิวเคลียร์เป็นสิ่งผิดกฎหมายอย่างเบ็ดเสร็จสำหรับทุกรัฐภาคี

ข้อที่ 35 (มติสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ: Universal Periodic Review)

กลไก Universal Periodic Review (UPR) ภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Human Rights Council: UNHRC) มีลักษณะการทำงานเฉพาะตัวอย่างไร?

- ก. เป็นการตรวจสอบสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของ "รัฐสมาชิก UN ทุกประเทศอย่างเท่าเทียมกัน" ผ่านการทบทวนโดยรัฐภาคีด้วยกัน (Peer Review) ตามรอบเวลาทุกๆ 4.5 - 5 ปี
- ข. เป็นศาลพิเศษที่สามารถออกหมายจับผู้นำประเทศที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนได้โดยตรง
- ค. การตรวจสอบจะกระทำเฉพาะกับประเทศกำลังพัฒนาที่ได้รับการร้องเรียนจากองค์กร NGO เท่านั้น

ง. กลไกนี้จะดำเนินการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามมติของ UNHRC ทันที
เฉลย: ก.

คำอธิบาย: UPR เป็นกลไกเอกลักษณ์ของ UNHRC ที่กำหนดให้รัฐสมาชิก UN ทั้ง 193 ประเทศต้องนำเสนอรายงานและรับฟังข้อเสนอแนะด้านสิทธิมนุษยชนจากเพื่อนสมาชิก (State-led & Peer Review process) อย่างเท่าเทียม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติหรือยกเว้นประเทศมหาอำนาจ

ข้อที่ 36 (มิติการทูตเพื่อการพัฒนา: TICA & South-South Cooperation)

กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) ของกระทรวงการต่างประเทศ ดำเนินนโยบายการทูตเพื่อการพัฒนาโดยขับเคลื่อนผ่านกรอบแนวคิดสำคัญใดในการช่วยเหลือและถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ประเทศกำลังพัฒนา?

- ก. การให้เงินกู้ยืมอัตราดอกเบี้ยผ่อนปรนโดยมีเงื่อนไขผูกขาดการจ้างงาน
- ข. ความร่วมมือใต้-ใต้ (South-South Cooperation) และความร่วมมือแบบไตรภาคี (Trilateral Cooperation) โดยน้อมนำ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" (SEP for SDGs) ไปประยุกต์ใช้
- ค. การจัดตั้งกองทุนสำรองเงินตราต่างประเทศเพื่อแทรกแซงค่าเงินของประเทศเพื่อนบ้าน
- ง. การส่งกำลังทหารไปสร้างโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ขัดแย้ง

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: TICA ขับเคลื่อนการทูตเพื่อการพัฒนา (Development Diplomacy) โดยใช้ Soft Power และจุดแข็งของไทยผ่าน South-South & Triangular Cooperation ถ่ายทอดโมเดลการพัฒนาที่ยั่งยืนตาม "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) เพื่อตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แก่นานาชาติ

ข้อที่ 37 (มติอนุสัญญาเจนีวา 1949: บุคคลที่ได้รับการคุ้มครองในสงคราม)

ตามอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 (Geneva Conventions 1949) ข้อใดระบุสถานะของ "เชลยศึก" (Prisoners of War: POWs) ได้ถูกต้อง?

- ก. กองกำลังฝ่ายตรงข้ามสามารถลงโทษประหารชีวิตเชลยศึกได้ทันทีหากไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลทางทหาร
- ข. เชลยศึกต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม ได้รับการคุ้มครองจากความรุนแรงและการดูหมิ่นจากสาธารณชน และมีหน้าที่ต้องตอบเพียง ชื่อ ยศ วันเกิด และหมายเลขประจำตัวเท่านั้น
- ค. ทหารรับจ้าง (Mercenaries) มีสิทธิได้รับสถานะเชลยศึกเทียบเท่ากับทหารในกองทัพประจำการของรัฐเสมอ
- ง. เชลยศึกสามารถถูกนำมาใช้เป็นโล่มนุษย์ (Human Shields) ในการป้องกันฐานทัพได้ตามความจำเป็นทางยุทธวิธี

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: Geneva Convention III (1949) ข้อ 17 ระบุว่าเชลยศึกมีพันธะต้องแจ้งเพียงชื่อ ยศ วันเดือนปี

เกิด และหมายเลขประจำตัวเมื่อถูกสอบถาม ห้ามใช้การทรมานเพื่อค้นข้อมูล และต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์

ข้อที่ 38 (มตินโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา: Grand Strategy)

แนวคิด "Pivot to Asia" (ต่อมาพัฒนาเป็น Rebalance to Asia และ Indo-Pacific Strategy) ริเริ่มอย่างเป็นทางการในสมัยประธานาธิบดีท่านใด เพื่อปรับทิศทางยุทธศาสตร์จากการมุ่งเน้นตะวันออกกลางมายังเอเชีย-แปซิฟิก?

- ก. บิล คลินตัน (Bill Clinton)
- ข. จอร์จ ดับเบิลยู. บุช (George W. Bush)
- ค. บารัค โอบามา (Barack Obama)
- ง. โดนัลด์ ทรัมป์ (Donald Trump)

เฉลย: ค.

คำอธิบาย: ประธานาธิบดีบารัค โอบามา และนางฮิลลารี คลินตัน (รวม.กต. ขณะนั้น) ประกาศยุทธศาสตร์ "Pivot to Asia" ในปี 2011 เพื่อปรับสมดุลนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ หันมาให้ความสำคัญกับเอเชีย-แปซิฟิก ทั้งด้านการค้า การทูต และการวางกำลังทางทหารเพื่อถ่วงดุลจีน

ข้อที่ 39 (มติกฎหมายระหว่างประเทศ: สัญชาติและคนไร้รัฐ Statelessness)

ข้อใดอธิบายความแตกต่างระหว่างหลักเกณฑ์การได้สัญชาติโดยการเกิดแบบ Jus Soli และ Jus Sanguinis ได้ถูกต้อง?

- ก. *Jus Soli* คือการได้สัญชาติตามสายโลหิตของบิดามารดา ส่วน *Jus Sanguinis* คือการได้สัญชาติตามสถานที่หรือดินแดนที่เกิด
- ข. *Jus Soli* คือการได้สัญชาติตามสถานที่หรือดินแดนที่เกิด (Right of the Soil) ส่วน *Jus Sanguinis* คือการได้สัญชาติตามสายโลหิตของบิดามารดา (Right of Blood)
- ค. *Jus Soli* ใช้เฉพาะกับการแปลงสัญชาติ ส่วน *Jus Sanguinis* ใช้เฉพาะกับการสมรสกับคนต่างชาติ
- ง. ทั้งสองหลักการเป็นคำศัพท์เดียวกันที่ใช้เรียกการให้สถานะผู้ลี้ภัยทางการเมือง

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: *Jus Soli* (สิทธิตามถิ่นกำเนิด) มักใช้ในประเทศแถบอเมริกา (เช่น สหรัฐฯ ใครเกิดบนแผ่นดินได้สัญชาติ) ส่วน *Jus Sanguinis* (สิทธิตามสายโลหิต) เป็นหลักการที่ไทยและหลายประเทศในยุโรป/เอเชียใช้เป็นหลัก โดยพิจารณาจากสัญชาติของบิดาหรือมารดาเป็นสำคัญ

ข้อที่ 40 (มติการทูตวิทยาศาสตร์และข้อตกลงเขตแดนสากล: Antarctica Treaty 1959)

สนธิสัญญาแอนตาร์กติกา (Antarctic Treaty System ค.ศ. 1959) มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญอย่างไรในการบริหารจัดการทวีปแอนตาร์กติกา?

- ก. แบ่งแยกดินแดนทวีปแอนตาร์กติกาออกเป็นเขตอธิปไตยของ 7 รัฐผู้ค้นพบอย่างถาวร
- ข. กำหนดให้แอนตาร์กติกาใช้เพื่อ "วัตถุประสงค์ในทางสันติและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น" ห้ามการตั้งฐานทัพ การทดลองอาวุธนิวเคลียร์ หรือการทิ้งกากกัมมันตรังสี และให้แช่แข็ง (Freeze) การอ้างสิทธิอธิปไตยเหนือดินแดนไว้ทั้งหมด
- ค. อนุญาตให้เอกชนขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติได้อย่างเสรีตามกลไกตลาด
- ง. มอบอำนาจอธิปไตยในการปกครองทวีปทั้งหมดให้อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของคณะมนตรีความมั่นคง UN ฝ่ายเดียว

เฉลย: ข.

คำอธิบาย: สนธิสัญญาแอนตาร์กติกา 1959 (Art I, II, IV, V) ห้ามกิจกรรมทางทหารและการทดลองอาวุธ สนับสนุนเสรีภาพในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และกำหนดให้ข้ออ้างสิทธิในอธิปไตยทางดินแดนทั้งหมดถูก "ระงับ/แช่แข็งไว้" (No new claim / Freeze of claims)

ข้อที่ 41 (มิติการทูตกีฬาและอำนาจละมุน: Sports Diplomacy & Soft Power Strategy)

ชัยชนะประวัติศาสตร์ของวอลเลย์บอลหญิงทีมชาติไทยในการคว้าตั๋วไปโอลิมปิกเกมส์ 2028 (LA 2028) ถือเป็นกรณีศึกษาสำคัญของการขับเคลื่อน Sports Diplomacy (การทูตกีฬา) ในฐานะเครื่องมือของนโยบายต่างประเทศ ข้อใดวิเคราะห์บทบาทของความสำเร็จนี้ในเชิง "อำนาจละมุน (Soft Power)" และ "การสร้างภาพลักษณ์ของรัฐ (Nation Branding)" ได้ถูกต้องและลึกซึ้งที่สุด?

- ก. การทูตกีฬานำหน้าที่เป็นเครื่องมือการบังคับขู่เข็ญ (Coercive Diplomacy) ที่บีบให้ประเทศคู่แข่งต้องยอมรับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการค้าของไทยในเวทีภูมิภาค
- ข. ความสำเร็จทางกีฬาช่วยสร้าง "ทุนทางสังคมและอารมณ์ร่วมระดับสากล" (Affective & Social Capital) เสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก (Nation Branding) ในมิติด้านความมุ่งมั่น ความสามารถ และความเป็นมิตร (SMILE / Hospitable Identity) ซึ่งช่วยเปิดประตูสู่การดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูตในระดับประชาชนสู่ประชาชน (P2P Diplomacy) และเสริมอำนาจต่อรองในการเป็นเจ้าภาพจัดประชุม/แข่งขันระดับนานาชาติ
- ค. การคว้าโควตาโอลิมปิกมีผลบังคับทางกฎหมายระหว่างประเทศให้รัฐเจ้าภาพ (สหรัฐอเมริกา) ต้องให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูตแก่นักกีฬาและแฟนกีฬาชาวไทยเทียบเท่ากับคณะผู้แทนทางการทูตตาม VCDR 1961
- ง. การทูตกีฬาเป็นเพียงพิธีกรรมเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Ritual) ที่ไม่มีความเชื่อมโยงกับผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests) หรือยุทธศาสตร์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ของรัฐ

เฉลยและคำอธิบายอย่างละเอียด (ข้อที่ 41)

คำตอบที่ถูกต้องคือ: ข.

การวิเคราะห์เชิงลึก:

1. แก่นแท้ของ Sports Diplomacy ในฐานะ Soft Power:
 - ในมิติทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการทูตสาธารณะ (Public Diplomacy) กีฬาเป็นหนึ่งในเครื่องมือสื่อสารอัตลักษณ์ของชาติ (Nation Branding) ที่ทรงพลังที่สุด การที่ทีมวอลเลย์บอลหญิงไทยประสบความสำเร็จในระดับโลกด้วยสไตล์การเล่นที่ชาญฉลาดและรอยยิ้ม/มิตรภาพ เป็นการสร้าง Affective Capital (ทุนทางอารมณ์ความรู้สึกเชิงบวก) ให้แก่ประเทศไทยในสายตาประชาคมโลก
 - ช่วยส่งเสริมการทูตระดับประชาชนสู่ประชาชน (People-to-People Diplomacy) เสริมแรงส่งให้แก่ยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และเพิ่มความน่าเชื่อถือในการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพการจัดกิจกรรมระดับพหุภาคีในอนาคต
2. วิเคราะห์ตัวเลือกที่ไม่ถูกต้อง:
 - ตัวเลือก ก. ผิด: Sports Diplomacy เป็นองค์ประกอบของ Soft Power (การดึงดูดใจ) ไม่ใช่ Coercive Diplomacy / Hard Power (การขู่เข็ญ/ใช้กำลัง)
 - ตัวเลือก ค. ผิด: นักกีฬาและกองเชียร์ไม่ได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูตตาม VCDR 1961 (ซึ่งสงวนไว้เฉพาะตัวแทนทางการทูตของรัฐเท่านั้น)
 - ตัวเลือก ง. ผิด: การทูตกีฬาสสมัยใหม่มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และนโยบายต่างประเทศของรัฐ

ข้อที่ 42 (มิติธรรมาภิบาลข้ามชาติและองค์การกีฬาระหว่างประเทศ: Transnational Sports Governance)

ในระบบการคัดเลือกโอลิมปิกเกมส์ 2028 (LA 2028) สหพันธ์วอลเลย์บอลระหว่างประเทศ (FIVB) ได้ปรับเปลี่ยนระเบียบโดยให้ "แชมป์ทวีป" ได้สิทธิ์ไปโอลิมปิกโดยตรง การใช้อำนาจกำหนดกติกาขององค์กรอย่าง FIVB และคณะกรรมการโอลิมปิกสากล (IOC) สะท้อนถึงลักษณะสำคัญของ "องค์กรไม่ใช่องค์กรของรัฐข้ามชาติ" (Transnational Non-State Actors / Lex Sportiva) ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศอย่างไร?

- ก. FIVB และ IOC มีสถานะเป็นองค์กรชำนาญพิเศษภายใต้สังกัดของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UN Specialized Agencies) กฎเกณฑ์จึงมีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศต่อรัฐภาคี UN ทุกรัฐโดยอัตโนมัติ
- ข. องค์กรเหล่านี้เป็นนิติบุคคลเอกชนภายใต้กฎหมายสวิส (Swiss Law) ที่ใช้อำนาจกำกับดูแลกติกาสากล (Private Transnational Governance) ผ่านระบบระเบียบข้อบังคับเฉพาะตน (Lex Sportiva) โดยมีเขตอำนาจเหนือสมาคมกีฬาของรัฐต่างๆ ผ่านความยินยอมตามสัญญา โดยไม่ขึ้นกับอำนาจอธิปไตยของรัฐ
- ค. รัฐบาลของประเทศสมาชิกสามารถออกกฎหมายภายในเพื่อแก้ไขผลการแข่งขันหรือเปลี่ยนแปลงคำตัดสินของ FIVB ได้ตามหลักอำนาจอธิปไตยเด็ดขาด (Absolute Sovereignty)

ง. IOC และ FIVB อยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ) หากเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับ
โควตา กีฬาโอลิมปิก รัฐสมาชิกต้องยื่นฟ้องต่อ ICJ เท่านั้น

เฉลยและคำอธิบายอย่างละเอียด (ข้อที่ 42)

คำตอบที่ถูกต้องคือ: ข.

การวิเคราะห์เชิงลึก:

1. สถานะทางกฎหมายของ IOC และ FIVB: IOC และสหพันธ์กีฬานานาชาติ (IFs) เช่น FIVB มีสถานะเป็น องค์กรเอกชนระหว่างประเทศ (International Non-Governmental Organizations: INGOs) ที่จดทะเบียนจัดตั้งภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งสวิตเซอร์แลนด์ (Swiss Civil Code) ไม่ใช่ International Governmental Organizations (IGOs) เหมือน UN
2. Lex Sportiva และเขตอำนาจอิสระ: องค์กรเหล่านี้สร้างระบบกติกาสportที่เรียกว่า *Lex Sportiva* ซึ่งมีกลไกรับข้อพิพาทของตนเองผ่าน ศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา (Court of Arbitration for Sport: CAS) ในเมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ รัฐบาลไม่สามารถใช้อำนาจศาลภายในหรืออำนาจอธิปไตยมาแทรกแซงกติกากีฬาการแข่งขันได้ (หากรัฐบาลแทรกแซง สมาคมกีฬานั้นจะถูก IOC/FIVB แบนทันที)
3. ข้อผิดของตัวเลือกอื่น: ก. ผิดเพราะไม่ใช่หน่วยงาน UN, ค. ผิดเพราะรัฐบาลแทรกแซงคำตัดสินทางเทคนิคไม่ได้, ง. ผิดเพราะข้อพิพาทกีฬาไม่อยู่ในเขตอำนาจของ ICJ (ซึ่งรับเฉพาะคดีพิพาทระหว่างรัฐ) แต่เป็นของ CAS

ข้อที่ 43 (มติการทูตพหุภาคีและสันติภาพ: The Olympic Truce & UN Resolutions)

ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกเกมส์ เช่น Paris 2024 หรือ LA 2028 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UNGA) มักจะให้การรับรองข้อมติว่าด้วย "การพักรบโอลิมปิก" (Olympic Truce: Ekecheiria) ข้อใดอธิบายสถานะทางกฎหมายและความหมายเชิงยุทธศาสตร์ของการพักรบโอลิมปิกในเวทีการทูตพหุภาคีได้ ถูกต้องที่สุด?

- ก. เป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย (Legally Binding) ภายใต้หมวด 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติ หากรัฐใดละเมิดจะถูกคว่ำบาตรทางทหารทันที
- ข. เป็นข้อมติสมัชชาใหญ่ UN (UNGA Resolution) ซึ่งไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายโดยตรง (Soft Law) แต่ทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานทางการทูตและศีลธรรมสากล (Normative & Moral Instrument) เพื่อเรียกร้องให้คู่ขัดแย้งยุติความเป็นปรปักษ์ชั่วคราว และเปิดทางให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
- ค. เป็นข้อตกลงลับเฉพาะระหว่างสมาชิกรัฐธรรมนูญความมั่นคง (P5) ที่อนุญาตให้หยุดยิงเฉพาะการสู้รบในทวีปยุโรปเท่านั้น
- ง. เป็นกลไกที่ให้อำนาจ IOC ส่งการกองกำลังรักษาสันติภาพของ UN (Blue Helmets) ไปประจำการในพื้นที่สงครามได้โดยตรง

เฉลยและคำอธิบายอย่างละเอียด (ข้อที่ 43)

คำตอบที่ถูกต้องคือ: ข.

การวิเคราะห์เชิงลึก:

1. กำเนิดและสาระสำคัญของ Olympic Truce: มีรากฐานมาจากประเพณี *Ekecheiria* ของกรีกโบราณ ในศตวรรษที่ 9 ก่อนคริสตกาล เพื่อให้นักกีฬาและผู้ชมเดินทางไปแข่งขันได้อย่างปลอดภัย ต่อมาในปี 1993 UNGA ได้เริ่มรับรองข้อมติ Olympic Truce ก่อนการแข่งขันโอลิมปิกทุก 2 ปี (ตั้งแต่ 7 วัน ก่อนเริ่มพิธีเปิด จนถึง 7 วันหลังพิธีปิดพาราลิมปิก)
2. สถานะทางกฎหมาย: ข้อมติของ UNGA จัดเป็น Soft Law (กฎหมายที่ไม่ผูกพันทางกายภาพ) ไม่มีสภาพบังคับเหมือนมติ UNSC ภายใต้ Chapter VII แต่ทำหน้าที่สร้างแรงกดดันทางการเมือง บรรทัดฐานทางศีลธรรม และเปิดโอกาสให้เกิดการเจรจาทางการทูต (Diplomatic Window)

ข้อที่ 44 (มติการคว่ำบาตรทางการเมืองและกีฬา: Boycott & Neutral Status in IR)

ในประวัติศาสตร์โอลิมปิก กีฬามักถูกใช้เป็นเครื่องมือแสดงจุดยืนเชิงภูมิรัฐศาสตร์ (เช่น การคว่ำบาตร มอสโก 1980 และลอสแอนเจลิส 1984) จนกระทั่งปัจจุบัน IOC กำหนดให้นักกีฬาจากบางประเทศที่มีส่วนใน สงครามแข่งขันภายใต้สถานะ "นักกีฬาเป็นกลางรายบุคคล" (Individual Neutral Athletes: AIN) ข้อใด วิเคราะห์หลักการที่อยู่เบื้องหลังการแก้ปัญหานี้ตาม กฎบัตรโอลิมปิก (Olympic Charter) ได้ถูกต้อง?

- ก. กฎบัตรโอลิมปิกให้อำนาจอธิปไตยแก่กีฬาและกีฬารอบโลกแก่นักกีฬาจากประเทศคู่สงครามได้ตาม อำนาจโดยไม่มีข้อจำกัด
- ข. IOC พยายามรักษาสมดุลระหว่าง "หลักการไม่แทรกแซงทางการเมืองและความเป็นสากลของกีฬา" (Political Neutrality & Universality) กับ "การลงโทษรัฐที่ละเมิดกฎบัตรโอลิมปิกและกฎหมาย ระหว่างประเทศ" โดยแยกตัวนักกีฬาที่มีคุณสมบัติออกจากสัญลักษณ์ของรัฐบาลตนเอง (ห้ามใช้ธง ชาติ เพลงชาติ และเครื่องแบบทีมชาติ)
- ค. IOC บังคับให้นักกีฬาต้องสละสัญชาติเดิมและโอนสัญชาติเป็นพลเมืองของรัฐเจ้าภาพจึงจะได้รับ อนุญาตให้แข่งขัน
- ง. การให้สถานะนักกีฬาเป็นกลางเป็นมาตรการถาวรที่จะยกเลิกการใช้ธงชาติของทุกประเทศในพิธี เปิดโอลิมปิกนับตั้งแต่ปี 2028 เป็นต้นไป

เฉลยและคำอธิบายอย่างละเอียด (ข้อที่ 44)

คำตอบที่ถูกต้องคือ: ข.

การวิเคราะห์เชิงลึก:

1. หลักความสมดุลตามกฎบัตรโอลิมปิก: กฎบัตรโอลิมปิกยึดหลักความเป็นกลางทางการเมือง (Principle 5) และสิทธิของมนุษย์ทุกคนในการเล่นกีฬาโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ (Principle 6)

2. การลงโทษแบบ Individual Neutral Athlete (AIN): เมื่อรัฐทำสงครามรุกรานและละเมิด Olympic Truce (เช่น กรณีสหประชาชาติและเบลารุส) คณะกรรมการโอลิมปิกของชาตินั้น (NOC) จะถูกระงับสมาชิกภาพ แต่ IOC เปิดช่องให้นักกีฬาที่ไม่ได้สนับสนุนสงครามและไม่มีความเกี่ยวข้องกับกองทัพเข้าร่วมได้ในฐานะปัจเจกชน (AIN) เพื่อไม่ลงโทษนักกีฬาเกินสัดส่วน พร้อมทั้งรักษาความเป็นสากล (Universality) ของการแข่งขัน

ข้อที่ 45 (มิติการทูตระหว่างไทย-จีน: Sino-Thai Bilateral Dynamics)

ในการแข่งขันรอบชิงชนะเลิศชิงแชมป์เอเชีย 2026 ทีมชาติไทยเอาชนะทีมชาติจีนต่อหน้าแฟนกีฬาเจ้าภาพในเมืองเทียนจิน หากวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่าง ไทย-จีน (Sino-Thai Relations) ในมิติความร่วมมือด้านสังคม กีฬา และประชาชน (People-to-People Connectivity) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ใดในระดับทวิภาคี?

- ก. การปฏิบัติตามความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราซึ่งกันและกัน (Mutual Visa Exemption Agreement) และการสร้าง "ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันไทย-จีน" (Thailand-China Community with a Shared Future for Enhanced Stability, Prosperity, and Sustainability)
- ข. การบังคับใช้สนธิสัญญาความร่วมมือทางทหารเพื่อการป้องกันร่วมกันแบบทวิภาคี (Bilateral Mutual Defense Treaty)
- ค. การรวมระบบการเงินและกำหนดให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินหยวน-บาทแบบคงที่ (Fixed Exchange Rate Pegging)
- ง. การจัดตั้งเขตปกครองพิเศษร่วมระหว่างไทยและจีนตามแนวแม่น้ำโขง

เฉลยและคำอธิบายอย่างละเอียด (ข้อที่ 45)

คำตอบที่ถูกต้องคือ: ก.

การวิเคราะห์เชิงลึก:

1. เสาหลักความสัมพันธ์ไทย-จีน: ปัจจุบันความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีนก้าวสู่หมุดหมายสำคัญ (วาระครบรอบ 50 ปีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตในปี 2025 และต่อเนื่องถึง 2026) โดยมีวิสัยทัศน์หลักคือการสร้าง "ประชาคมที่มีอนาคตร่วมกันไทย-จีน เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนยิ่งขึ้น"
2. People-to-People Exchange: กีฬาและการท่องเที่ยวถือเป็นสะพานเชื่อมโยงระดับประชาชนที่สำคัญ ซึ่งได้รับการส่งเสริมโดยตรงจากความตกลงยกเว้นการตรวจลงตรา (Visa-free) ถาวรซึ่งกันและกัน ทำให้การแข่งขันกีฬาและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเป็นไปด้วยความราบรื่นและใกล้ชิด

ข้อที่ 46 (มิติบทบาทสตรีในการทูตและกีฬา: Gender Equality & SDG 5 in Global Affairs)

ความสำเร็จอันยาวนานของทัวโอลเล่ย์บอลหญิงไทย (จากยุค 7 เซียน สู่ยุคใหม่) ที่สร้างชื่อเสียงระดับโลก สะท้อนถึงการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (SDG 5: Gender Equality) และการทูตสิทธิมนุษยชนของไทยในเวทีสากลอย่างไร?

- ก. เป็นการพิสูจน์ว่าประเทศไทยมีกฎหมายห้ามมิให้ผู้ชายเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับอาชีพ
- ข. ส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำและการเสริมพลังสตรีและเด็กหญิง (Women's Empowerment) ผ่านกีฬา ทลายกำแพงอคติทางเพศในระดับโครงสร้างสังคม และยกระดับสถานะของไทยในเวทีคณะกรรมาธิการว่าด้วยสถานภาพสตรี (UN Commission on the Status of Women: CSW)
- ค. เป็นเงื่อนไขบังคับที่ทำให้ไทยได้รับเลือกเป็นประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) แบบถาวร
- ง. เป็นการเปลี่ยนผ่านระบบการบริหารราชการของกระทรวงการต่างประเทศให้มีเฉพาะทูตที่เป็นผู้หญิงเท่านั้น

เฉลยและคำอธิบายอย่างละเอียด (ข้อที่ 46)

คำตอบที่ถูกต้องคือ: ข.

การวิเคราะห์เชิงลึก:

1. การทูตเพื่อความเท่าเทียมทางเพศ (Feminist & Inclusive Diplomacy): ในเวที UN กีฬาได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวเร่ง (Enabler) สำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs โดยเฉพาะ SDG 5 (Gender Equality & Women's Empowerment)
2. ภาพลักษณ์ของประเทศไทย: ความโดดเด่นและเป็นผู้นำของนักกีฬาหญิงไทยในระดับสากล ช่วยตอกย้ำภาพลักษณ์ความก้าวหน้าของไทยในเวทีอย่าง UN CSW และ CEDAW ว่าไทยเปิดกว้าง สนับสนุนศักยภาพสตรี และสร้างความเท่าเทียมในพื้นที่สาธารณะและกีฬาอาชีพ

ข้อที่ 47 (มิติกฎหมายคนเข้าเมือง การตรวจลงตรา และการอำนวยความสะดวกทางการทูต)

ในการเดินทางไปเข้าร่วมการแข่งขันโอลิมปิกเกมส์ LA 2028 ณ สหรัฐอเมริกา คณะผู้แทนกีฬาและเจ้าหน้าที่สมาคมกีฬาของไทยต้องดำเนินการด้านการตรวจลงตราและพิธีการเข้าเมือง ข้อใดอธิบายสถานะทางกฎหมายการทูตและกงสุลเกี่ยวกับ "การตรวจลงตราและเอกสารเดินทาง" ได้อย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติสากล?

- ก. การถือหนังสือเดินทางราชการ (Official Passport) หรือหนังสือเดินทางทูต (Diplomatic Passport) ให้สิทธิผู้ถือได้รับการยกเว้นภาษีและยกเว้นการตรวจตราความปลอดภัยที่สนามบินของรัฐผู้รับโดยเด็ดขาดเสมอไป
- ข. รัฐเจ้าภาพ (สหรัฐฯ) มีอำนาจอธิปไตยเด็ดขาด (Sovereign Right) ในการพิจารณาอนุมัติหรือปฏิเสธการตรวจลงตรา แต่ภายใต้ "สัญญาการเป็นเจ้าภาพ" (Host City Contract) ร่วมกับ IOC รัฐเจ้าภาพมีพันธกรณีที่จะต้องอำนวยความสะดวกและไม่ปฏิเสธการเข้าเมืองของผู้เข้าร่วมการแข่งขันที่ได้รับการรับรองจาก IOC โดยไร้เหตุผลอันสมควร